

Vaak gaat het in het onderwijs over dat dingen moeten. Doelen, diploma's, methodes, maatschappelijke kwesties die het onderwijs moet oplossen... Het zijn allemaal voorbeelden van verplichtingen voor docenten en leerlingen. Maar als er zoveel moet, is er dan ook ruimte voor plezier in het leren?

Onderzoek

We weten steeds beter hoe leren werkt in de hersenen. Dankzij cognitief en neurologisch onderzoek kunnen we beter verklaren hoe het leren werkt. Daarnaast is er ook ontzettend veel onderwijskundig onderzoek. Hierdoor wordt het steeds duidelijker welke manier van instructie of didactische werkvormen het beste ingezet kunnen worden om zo veel mogelijk te leren.

Evidence-based lijkt daarmee een goede weg om het onderwijs te verbeteren. Wanneer je kijkt naar de onderzoeken, dan kloppen de uitkomsten zeker. Alleen: is dat wat onderzocht wordt wel echt dat wat onderzocht zou moeten worden? Is er bijvoorbeeld wel echt een tegenstelling tussen directe instructie en ontdekkend leren? Of is de werkelijkheid veel te complex, en is directe instructie toevallig het meest praktische om te onderzoeken?

Wat we weten

Zo is [nieuwsgierigheid](#) ontzettend belangrijk: het maakt je hersenen 'hongerig' naar nieuwe informatie. [Autonomie, relatie en competentie](#) zijn een van de belangrijkste krachten die helpen om in een leermodus te komen. Het zijn bekende gegevens: het gevoel dat je vooruit gaat, dat je zelf beslissingen kunt nemen en dat het ook nog eens samen met anderen is. Wanneer aan deze voorwaarden voldaan wordt zie je snel dat leerlingen gemotiveerder en enthousiaster zijn. Het maakt dat leren betekenisvol wordt.

Daarbij past het soms beter om leerlingen eerst iets te laten ontdekken of zelf te laten bedenken. Wanneer je als docent alles precies voorschrijft haal je namelijk zowel de nieuwsgierigheid als de autonomie van leerlingen compleet weg! En dan heb je als docent misschien zelf een interessante opdracht bedacht, maar dat redt het niet bij ideeën die leerlingen zelf kunnen bedenken. Betekenisvol leren is iets wat leerlingen zelf doen, die betekenis kunnen we als docenten maar moeilijk geven.

Maar hoe dan?

Is dat dan eenvoudig, leerlingen meer ruimte geven? En wordt het leren dan direct beter? Als je gewend bent aan een het geven van les vanuit vaste kaders dan lijkt dit een enorme ingreep. Maar stiekem kun je met beperkte aanpassingen al veel bereiken! We schreven al eerder verschillende artikelen die hierbij helpen, en hieronder vind je een goede selectie:

Werken vanuit kerndoelen: wanneer je iets anders wil gaan doen in de les is het een goed idee om eerst [te beginnen met de doelen](#). Door de [kerndoelen of eindtermen](#) te gebruiken heb je heel scherp wat leerlingen moeten doen. Je kunt dan beter uitleggen waarom iets geleerd moet worden, maar ook samen kijken naar hoe je het kunt leren.

Leren zichtbaar maken: Hoe laat je zien dat je iets weet of kan? [Het leren zichtbaar laten maken](#) helpt ontzettend goed om meer autonomie en nieuwsgierigheid in de klas te krijgen. Hier kun je snel mee aan de slag, of juist vanuit een [groter perspectief aan werken](#).

Open opdrachten & projecten: Niet alles hoeft helemaal vast te liggen. Je kunt in plaats van een gezamenlijk einddoel ook een gezamenlijk startpunt kiezen. Geef leerlingen daarbij de ruimte om op een eigen manier aan de doelen te werken. [Door projecten en open opdrachten kun je dit stimuleren.](#)

Feedback: Een van de dingen die het meeste van invloed is op het leren is het geven van [feedback](#). Door hier systematisch aan te werken creëer je meer ruimte voor leren. Leerlingen merken steeds meer dat ze daadwerkelijk vooruit gaan en kunnen zo beter bedenken wat er nodig is voor hun leren.

Wie ben je eigenlijk als docent?: Het lijkt een rare start, maar het is een goed idee om als docent te kijken naar [wie je bent en waarom je doet wat je doet](#). Past je manier van lesgeven wel bij hoe je eigenlijk over leren denkt? Of ben je te veel vanuit een comfort-zone aan het werken en is dat wel heel makkelijk?

Blijven leren

Uiteindelijk geldt het ook voor jou als docent dat nieuwe dingen leren helpt om beter onderwijs te geven. Want het gevoel dat je nieuwe dingen leer, dat je ergens beter in bent geworden, dat je iemand kan helpen omdat je iets beter kan of weet... Dat zijn de dingen die leren leuk maken. Leren dat aansluit op je eigen wereld maar je ook een klein beetje van een andere wereld laat zien. Leren waarbij je terug kunt kijken en verbaast kunt zijn over dat jij dat echt kon. Leren waardoor je eigenlijk nog meer wil leren.

Dat zou misschien ook wel de opbrengst van goed onderwijs moeten zijn: dat je voor altijd bewust leerling blijft. Gewoon, omdat iets leren zo leuk is.